

Raimo Immonen

YRITYSJÄRJESTELYT

Alma Insights
Helsinki 2024

10., uudistettu painos

Copyright © 2024 Alma Media Finland Oy ja Raimo Immonen
Yhteistyössä Juristiliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-5246-8

ISBN 978-952-14-5247-5 (verkkokirja)

Kannen sarja-asu: Heikki Sallinen

Taitto: Aste Helsinki Oy, Sirpa Töyrä

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2024

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almainsights.fi

ESIPUHE 10., UUDISTETTUUN PAINOKSEEN

Yritysten toimintaympäristö on voimakkaassa liikkeessä. Rakennemuutokset ja erilaiset liiketoimintajärjestelyt ovat osa yritysten ja niiden omistajien strategisia, taktisia ja operatiivisia keinoja kehittää yritystoimintaa ja varmistaa asemia haastavassa kilpailussa. Edellisen, vuoden 2022 painoksen julkaisemisen jälkeen yritysjärjestelyjä koskevaa oikeuskäytäntöä on syntynyt monipuolisesti. Lakien tulkinnasta on saatu merkittävästi uutta ohjausta. Verohallinto on kiitettävästi päivittänyt omaa ohjeistustaan. Kansainvälinen sääntely, kuten OECD:n ja Euroopan unionin hankkeet aggressiivisen verosuunnittelun ja veron välttämisen torjumisesta sekä veropohjan oikeudenmukaisemmasta jakamisesta valtioiden kesken, vaikuttaa monin tavoin myös yritysjärjestelyjen toteuttamisympäristöön. Teoksesta onkin ollut perusteltua kirjoittaa uudistettu painos, sillä yrityskauppoja ja -järjestelyjä koskevien päätösten tulisi aina perustua ajantasaiseen ja kattavaan tietoon.

Teoksessa on pyritty avaamaan eri tilanteisiin vaikuttavia periaatteita ja lainalaisuuksia niin, että kirjan käyttäjä saisi päätöksensä varten mahdollisimman vahvan perustan. Teoksessa on aikaisempien painosten tapaan pyritty laajaan käsittelyyn niin, että asiat avautuisivat monesta näkökulmasta ja lakien keskinäissuhteiden hallitsemiseksi samanaikaisesti useamman oikeudenalan kannalta.

Tyypillistä liiketoiminnan päätöstilanteille on, että eri henkilötahojen – omistajat, johto, velkojat, veronsaaja, viranomaiset tai muut yrityksen sidosryhmät – edut eivät aina ole samansuuntaisia. Myös tässä painoksessa on pidetty auki näkökulmat eri henkilöiden edunvalvontaan.

Toivon, että teoksesta on hyötyä laaja-alaisesti, opiskelijoista asiantuntijoihin.

Oikeuskäytäntöä ja lainsäädäntömuutoksia on teoksessa seurattu 27.9.2024 asti.

Alma Insightsin sisältöpäällikkö Arja Lappeteläinen ja kustannustoi-
mittaja Katja Kolula ovat asiantuntevasti huolehtineet kirjan kustannus-
työstä. Yhteistyö on jälleen kerran ollut sujuvaa, heille siitä lämmin kii-
tos.

Turussa, syyskuun 27. päivänä 2024

Raimo Immonen

SISÄLLYS

Esipuhe 10., uudistettuun painokseen	5
Lyhenteitä	13
1 Johdanto	17
1.1 Yritysjärjestelytilanteiden jäsentäminen – mitä ovat yritysjärjestelyt?	17
1.2 Yritysjärjestelysääntelyn historia ja teoksen näkökulmat	20
1.3 Yhtiöoikeuden näkökulma	24
1.4 Vero-oikeuden näkökulma	25
1.5 Miksi yritysjärjestelyjä tehdään?	31
2 Yritysjärjestelytilanteet ja -menettelyt	37
2.1 Yrityskauppa	37
2.2 Yrityskaupan menettelyt	51
2.3 Velka- ja vastuusuhteiden kehittyminen	58
2.4 Kaupan rahoittaminen kohdeyhtiön varoilla	70
2.5 Vakuuksien käsittely yrityskaupassa	85
2.5.1 Esinevakuudet	85
2.5.2 Takaukset	92
3 Yrityskaupan verotusperusteet	93
3.1 Liiketoiminta- eli substanssikauppa	94
3.1.1 Tuloverotus	94
3.1.2 Varainsiirtoverotus	97
3.1.3 Arvonlisäverotus	98
3.2 Omistuskauppa	99
3.2.1 Tuloverotus	99
3.2.2 Varainsiirtoverotus	162
3.2.3 Arvonlisäverotus	166
3.3 Henkilöyhtiön yhtiöosuuden luovutuksen erityispiirteet	166
3.4 Sukupolvenvaihdosluovutus ja verovapaus	171

3.5	Vahvistetut tappiot	180
3.5.1	Välitön omistajanvaihdos	181
3.5.2	Välillinen omistajanvaihdos	189
3.5.3	Verohallinnon poikkeus- eli käyttöluupa	190
4	 Yhtiön varojen käyttäminen yritysjärjestelyissä	201
4.1	Laillinen ja laitton varojen jakaminen osakeyhtiölaissa	202
4.1.1	Perusteita	202
4.1.2	Varojen jakamisen periaatteet	211
4.2	Laitton varojenjakojen ja sen seuraamukset	235
4.3	Liiketoimintajärjestelyt ja varojen jakaminen	245
5	 Osakeyhtiön sulautuminen	271
5.1	Sulautumistyyppit ja menettelyn eteneminen	271
5.1.1	Sulautumissuunnitelma	280
5.1.2	Tilintarkastajan lausunto	286
5.1.3	Sulautumisesta päättäminen	289
5.1.4	Vastikkeen määrääminen	291
5.1.5	Sulautumispäätöksen tekeminen, päätöksen moittiminen ja vähemmistönsuoja	297
5.1.6	Sulautumisen eri vaiheiden rekisteröinti	300
5.1.7	Kuulutus velkojille ja vastustamisoikeus	303
5.1.8	Erityisten oikeuksien haltijat	320
5.1.9	Sulautumisen voimaantulo ja sen vaikutukset	321
5.1.10	Osakkeiden lunastus, kun sulautumista vastustetaan	326
5.1.11	Sulautumisen peruuntuminen	335
5.1.12	Kombinaatiosulautumisen erityispiirteet	336
5.1.13	Tytär- ja sisaryhtiösulautumisen erityispiirteet	339
5.1.14	Rajat ylittävän sulautumisen erityispiirteet	340
5.2	Sulautuminen verotuksessa	343
5.2.1	Tausta ja verotusperiaatteiden kehittyminen	343
5.2.2	Jatkuvuuden periaate	352
5.2.3	Fuusiotos: voittoa tai tappiota	370
5.2.4	Erillinen verovelvollisuus	376
5.2.5	Menon jatkuvuus	377

5.2.6	Vahvistetun verotustappion siirtyminen	379
5.2.7	Osakkeenomistajan verotus	402
5.2.8	Muita veroseuraamuksia	403
6	 Osakeyhtiön purkaminen	409
6.1	Purkaminen yhtiöoikeudessa	409
6.1.1	Menettelyt	409
6.1.2	Velkojan asema	417
6.1.3	Osakkeenomistajan asema	422
6.2	Purkaminen verotuksessa	427
6.2.1	Yhtiön verotus	427
6.2.2	Verotustappiot	431
6.2.3	Osakkeenomistajan verotus	431
6.2.4	Varainsiirtoverotus	439
6.2.5	Arvonlisäverotus	440
6.2.6	Fuusio vai purkaminen – verosuunnittelun tekijöitä	440
7	 Osakeyhtiön varojen luovuttaminen toimintaa jakamalla	445
7.1	Tilanteiden jäsentäminen	445
7.2	Osakepääoman alentaminen varojen palauttamiseksi	446
7.3	Osakkeiden lunastaminen varojen palauttamiseksi	453
8	 Osakeyhtiön omia osakkeita hankkimalla tehtävät omistusjärjestelyt	455
8.1	Taustaa	455
8.2	Omien osakkeiden saaminen muutoin kuin vastiketta vastaan hankkimalla	456
8.3	Omien osakkeiden hankkiminen vastiketta vastaan	457
8.3.1	Yhtiöoikeudellinen menettely	457
8.3.2	Verotus	465
8.4	Omien osakkeiden luovuttaminen edelleen	479
8.4.1	Yhtiöoikeudellinen menettely	479
8.4.2	Verotus	482

9 Liiketoimintasiirto	485
9.1 Liiketoimintasiirron yhtiö- ja työoikeudelliset perusteet	485
9.2 Siirrettävä liiketoiminta apportoimaisuutena	490
9.3 Velkojen asema liiketoimintasiirrossa	499
9.4 Liiketoimintasiirto verotuksessa	501
9.4.1 Perusedellytykset	501
9.4.2 Liiketoimintakokonaisuus	505
9.4.3 Varojen ja velkojen kohdentaminen	520
9.4.4 Sovellettava hinnoittelu	524
9.4.5 Varaukset	528
9.4.6 Vastikeosakkeet	528
9.4.7 Verotustappiot	530
9.4.8 Varainsiirtoverotus	532
9.4.9 Konserniavustus	533
9.4.10 Arvonlisäverotus	534
10 Osakevaihto	537
10.1 Osakevaihto yhtiöoikeudessa	537
10.2 Osakevaihto verotuksessa	546
10.2.1 Osapuolten status	546
10.2.2 Ryhmävaihto	551
10.2.3 Verotuksen lykkäytyminen	553
10.2.4 Osakkeiden hankintameno	564
10.2.5 Konserniavustus	566
10.2.6 Verotustappiot	567
10.2.7 Varainsiirtoverotus	568
11 Osakeyhtiön jakautuminen	571
11.1 Jakautumistilanteet	571
11.2 Jakautuminen yhtiöoikeudessa	571
11.2.1 Tausta	571
11.2.2 Jakautumismenettelyt	572
11.2.3 Osakkeenomistajan asema	580
11.2.4 Jakautumissuunnitelma	582
11.2.5 Tilintarkastajan lausunto	584

11.2.6	Jakautumisesta päättäminen	585
11.2.7	Kuulutus velkojille ja vastustamisoikeus	587
11.2.8	Velkojien asema	588
11.2.9	Jakautumisen täytäntöönpano	594
11.2.10	Rajat ylittävän jakautumisen erityispiirteet	597
11.3	Jakautuminen verotuksessa	598
11.3.1	Yleiset edellytykset	598
11.3.2	Jatkuvuus	613
11.3.3	Verotustappiot	621
11.3.4	Varainsiirtoverotus	624
11.3.5	Arvonlisäverotus	625
11.3.6	Konserniavustus	625
12	Yhtiömuodon ja osakeyhtiölajin muuttaminen	629
12.1	Yksityinen liike yhtiöitetään	629
12.1.1	Menettely	629
12.1.2	Verotus	634
12.2	Henkilöyhtiötyyppi vaihtuu	641
12.2.1	Menettely	641
12.2.2	Verotus	645
12.3	Henkilöyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi	646
12.3.1	Menettely	646
12.3.2	Verotus	652
12.4	Osuuskunta muutetaan osakeyhtiöksi	662
12.4.1	Menettely	662
12.4.2	Verotus	666
12.5	Muita jatkuvuustilanteita	668
12.6	Osakeyhtiö muutetaan muuksi yritysmuodoksi	670
12.6.1	Menettely	670
12.6.2	Verotus	672
12.7	Osakeyhtiölajin muutos	675
12.7.1	Menettely	675
12.7.2	Verotus	676
13	Maan rajat ylittävät yritysjärjestelyt	677
14	Verojen kiertäminen yritysjärjestelyjen yhteydessä	693

Oheiskirjallisuutta	731
Oikeustapaushakemisto	737
Asiahakemisto	747